

N:o 13.

Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS.
Expedition: Klara V. Kyrkog. 19.

Stockholm den 1 September 1886.

Pris: Helt år 6 kr. Lösnr 30 öre.
Annonspris 10 öre petitråd.

Årg. 6.

Frans Liszt.

En oväntad dödspost bragte oss telegrafen den 1 Augusti med underrättelsen att Frans Liszt, den verldsberömda pianisten och komponisten, aflidet i Bayreuth natten mellan den sista Juli och 1 Augusti. Vid en ålder af 75 år borde väl döden ej synas så öfverraskande, men då vi för endast några månader sedan bevittnade hvilken lifskraft och uthållighet den gamle mästaren ådagalade vid sina besök i Paris och London under alla de ovationer och fester, för hvilka han då var föremål, kunde man ej ana att han stod så nära lifvets gräns. Ännu i slutet af Juni underrättar oss en musiktidning att han befann sig i sitt hem i Weimar vid bästa helsa, och ett rykte att han vid hemkomsten skulle ha insjuknat vederlägges af denna tidning. Man var alltså fullkomligt oförberedd på hans fränfalle. Hans helstillstånd har visserligen under de sista åren varit vacklande, och rykten om svåra sjukdomsfall ha stundom meddelats, men Liszt själf brukade skämta öfver dessa rykten, sägande: »Det är blott i tidningarna jag är sjuk.» Efter återkomsten från resan till Frankrike och England märktes dock ett aftynande af hans krafter. En ögonsjukdom besvärade honom också, hvarföre han under denna sommar skulle vid någon badort stärka sin helsa och kan-

ske äfven underkasta sig en ögonoperation. Emellertid begaf han sig efter ett besök i Luxemburg till Bayreuth för att tillsammans med sin dotter fru Cosima Wagner öfvervara första uppförandet af de wagnerska musikdramerna. På resan från Luxemburg ådrog han sig en förkylning, som utvecklade sig till lunginflammation. Matt och sjuk vid ankomsten till Bayreuth lät han emellertid d. 25 Juli leda sig till teatern för att bevista första uppförandet af »Tristan och Isolde». Dagen derpå var han sängliggande — på

sin dödsbädd. Lördagen den sista Juli förvärrades hans tillstånd och inflammationen tilltog. Man sände då bud till professor Fleischer i Erlangen. Inemot kl. 6 aftogo hans krafter i hög grad, pulsen blef allt svagare och snart hade han förlorat medvetandet. Kl. 8 anlände prof. Fleischer och förklarade hans tillstånd hopplöst. Kl. 11.20 utandades han lugnt och utan smärtor sin sista suck. Frans Liszt var ej mer bland de lefvandes antal. Med honom gick en af musikverldens stormän ur tiden, en konstnär af första rangen, en ädel och älskvärd personlighet, som i mer än en ett halft sekel varit firad och hyllad såsom »pianisternas konung», ärad och värderad såsom deras främste lärare och af sina landsmän dyrkad såsom den störste representanten för och bäraren af den nya wagnerska skolans idéer.

Det rum på Wahnfried, den wagnerska villan, der han aflid, förvandlades efter hans död till ett kapell med brinnande vaxljus och blommor. Liszt låg der på sin lit de parade, iklädd sin dräkt som abbe, och omgifven af sin familj vakade der Cosima Wagner vid faderns lik. Hundratals af dem som bevistade festspelen i Bayreuth vallfärdade till detta likrum och följde sedan den döde till grafven, då han på förmiddagen d. 3 Augusti högtidligen jordfästes å kyrkogården i Bayreuth.

* * *

Frans Liszt föddes d. 22 Okt. 1811 i Raiding, en by i närheten af den

Frans Liszt.

ungerska staden Oedenburg. Hans fader var förvaltare hos furst Esterhazy, hvars berömda kapell, för hvilket Josef Haydn varit anförare, var stationerad i den närliggande staden Eisenstadt. Fadern var musikalisk, spelade klavér och andra instrument samt kunde därför undervisa sonen. Vid 6 års ålder började dennes musikundervisning, och redan såsom nio-åring medverkade han å en konsert i Oedenburg med sådan framgång, att furst Esterhazy lät honom komma till Eisenstadt och spela för sig, hvarpå fadern beslöt att låta gossen konserter i Pressburg. Följden af konserterandet här var att flere ungerska magnater tillförsäkrade honom ett stipendium af 600 gulden under sex år. Liszts fader lemnade nu sin plats i Raiding, och föräldrarna egnade sig der efter helt och hållet åt sonens uppfostran. De öfverflyttade då till Wien 1821, der Czerny blef den unge Liszts lärare i pianospelning och Salieri öfvertog hans teoretiska utbildning; de framsteg han nu gjorde gränsade till det otroliga. Redan efter ett års ifriga studier kunde han låta höra sig offentlig i Wien och väckte formlig entusiasm. Vid denna och några snart derpå följande konserter spelade den 13-åriga pianisten Hummels då nyss skrifna konserter i a- och h-moll, dennes septett, Ries' konserter, kompositioner af Moscheles och Czerny, samt improviserade öfver af publiken gifna motiv. Bekant är huru Beethoven, af hvilkens bekantskap han rönt stort inflytande, vid hans afskedskonsert i Wien blef så förtjust öfver gossens spel, att han gick upp på estraden och kysste honom. Från Wien begaf sig L. till Paris 1823, sedan han först samma år gifvit en afskedskonsert i Pressburg. Den samvetsgranne fadern ville nu låta gossen vidare utbilda sig vid konservatoriet i Paris, men såsom utlänning afvisades han af Cherubini. Offentligheten blef sålunda Liszts egentliga högskola. Han spelade för hertigen af Orleans, infördes i verdensstadens förnämsta sällskapskretsar, och snart var »le petit Liszt» de fina parisersalongernas älskling. Några pianolärare erhöill han ej vidare, men Paër och sedan Reicha gäfvu honom fortsatt undervisning i komposition. Framgången i Paris föranledde fadern att resa öfver med honom till London 1824, der han äfven lät höra sig med framgång. Han återvände emellertid snart till Paris, der Paganini, Chopin och Berlioz nu utöfvade stort inflytande på honom. Han förnyade sedan besöket i London och gjorde två resor genom de franska departementen. På den sista af dessa dog hans far i Boulogne sur mer 1827, och modern skyndade då till sonen ifrån Wien. L. måste nu försörja sig och sin mor med musiklektioner, ty tiden för stipendiet var utgången. Sysselsättning fattades honom ej, alldenstund han genast blef en eftersökt lärare i de förnämsta familjer. Hans rykte som pianist var redan stadgadt, och äfven som komponist hade han gjort sig känd; i Oktober 1825 hade nämligen en operett af

honom, »Don Sancho», blifvit uppförd på stora operan.

Julirevolutionen, som han helsade med hänförelse, hade stort inflytande på utvecklingen af hans karaktär, äfvensom Saint Simonismen, för hvilken han en tid svärmade, också invercade på hans oroliga själs utveckling. Det var i synnerhet efter faderns död som hans religiösa grubblerier togo sin början, hvilka slutligen år 1865 ledde honom till att blifva abbe, utan att han därför öfvergaf sin konst eller försakade världsliga nöjen och njutningar.

Paganinis uppträdande i Paris 1831 försatte honom i extas. De utomordentliga tekniska svårigheter violisternas mestare beherskade på sitt instrument lockade honom oemotståndligt att på pianot åstadkomma samma effekter. Han utvecklade sålunda i hög grad handens sträck- och språngförmåga, riktade derigenom sitt instrument med nya uttrycksmedel och klangskönheter samt skapade dermed en ny stil inom pianomusiken. Fétis föreläsningar (1832) om upphäfvandet af det gamla tonartbegreppet bidro att gifva hans harmonisering den frihet, som utmärker den nyare tyska skolans kompositionsstil. På hans musikaliska utveckling invercade i ej ringa mån Chopin, med hvilken han stod i innerligt vänskapsförhållande, men ännu mäktigare var det inflytande han rönt af Berlioz, hvars symfoni »Episode de la vie d'un artiste» efter komponistens återkomst från Italien utfördes 1832 i aterkonservatoriet och gjorde stort intryck på Liszt. Denna symfoni var också det första orkesterverk han arrangerade för piano. Under intrycket af denna — säger L. Ramann* — liksom vaknade hans sällsporda tekniska förmåga. Kännande i sina fingrar en hel orkester, dertill i sin inbillning bärande en trogen bild af orkestermassorna och solopartiernas särskilda klangfärger, växte under detta arbete hans teknik till en svindlande höjd, som både före och efter honom blifvit ouppnådd. Genom Berlioz bragtes ock till klarhet hans öfvertygelse att musiken måste återgifva poetiska ideer, och sålunda blef Liszt vid sidan af den geniale fransmannen bärare af programmusikens tanke.

Liksom konstnären inträdde nu också människan Liszt i en ny utvecklingsfas. Salongernas älskling hade blifvit man. Af stor betydelse för honom blef hans förhållande till grefvinnan d'Agoult, känd såsom skriftställarinna under pseudonymen »Daniel Stern», som under åren 1835—39 deltog i hans konstresor och skänkte honom tre barn, bland hvilka dottern Cosima först blef gift med Hans von Bülow och efter skilsmessan från honom med Richard Wagner.

Vid slutet af 1839 sände Liszt grefvinnan jemte barnen till Paris under det han själf fortsatte sina konsertresor och

* Vi hänvisa till Fräul. L. Ramanns i Svensk Musiktidning 1881 intagna artikel om Liszt, hvilken artikel till större delen nyligen återgivits i Nya Dagl. Allehanda. Red.

triumferande genomreste Europa till 1849. Redan 1836 hade han segrande bestått täflan med sin farligaste rival, Sigismund Thalberg, och nu fans ingen pianist som kunde göra honom stridig rangen såsom pianisternas furste. Sin stora vördnad för den klassiska pianomusikens nyskapare, Beethoven, visade han då han (1839) till Beethovenmonumentet i Bonn skänkte den ganska betydande summa som fordrades för dess fullbordande. År 1847 antog L. hofkapellmästaretjensten i Weimar, hvilken plats han innehade till 1859. Hofteatern härstades höjdes af honom till en betydande rang. Han bragte här till utförande Wagners musikdramer, befordrade wagnerismen och samlade kring sig en skara »nytyska» talanger såsom Raff, Bülow, Tausig o. a. Här skref han sina »Symfoniska dikter», hvilka hufvudsakligen representera hans individualitet såsom skapande tonkonstnär. Från 1861 till 1870 lefde Liszt i Rom, men återkom sistnämnda år till Weimar för att leda musikfesten till firande af Beethovens 100-åriga födelsedag. Det spända förhållande som varit rådande mellan honom och hofvet i Weimar upphörde nu, och sedan dess har Liszt hvarje sommar uppehållit sig i denna stad, sysselsatt med att undervisa de många elever som tillströmmat dit för att af hans hand mottaga sitt mästarebref. Den öfriga delen af året har L. vanligen tillbragt i Rom och Budapest, för hvars musikakademi han sedan 1875 varit president. Liszt var öfverhopad af utmärkelser. Han var hedersdoktor vid universitetet i Königsberg, adlad af österrikiske kejsaren genom förlälandet af Jernkroneorden, kammarherre hos hertigen af Weimar, kommandör af Hederslegionen och innehafvare af otaliga andra ordnar samt hedersborgare i flere tyska och österrikiska städer. Af svenska Musikaliska akademien var han ledamot sedan 1857, men innehade ej någon svensk orden.

Liszts kompositioner äro mycket talrika, uppgående till ett antal af inemot 650, deribland 63 för orkester — bland annat 33 transkriptioner — och 517 för piano; bland dem 300 transkriptioner. För orgel har han skrivit 20 verk; vokalkompositionernas antal uppgår till 39 och de melodramatiska verken till 5. Af hans orkesterverk må nämnas de symfoniska dikterna »Dante», »Faust», »Tasso», »Hunnerdrabningen», »Idealet», »Mazzeppa», »Orpheus», »Prometeus», »Hungaria», en rad mästertliga arrangements af Schubertmarscher etc. —; af pianoverk: 2 konserter (Ess-dur, A-dur), Concerto pathétique (konsertsolo), 15 ungerska rhapsodier, konserttyder, ett stort antal parafaser öfver motiver ur operor af Wagner, Meyerbeer, Verdi, Mozart m. fl., bravurfantasier öfver Mendelssohns musik till »Midsommarnattsdrömmen», Paganinis »Clochette» etc., transkriptioner af sånger (omkring 60 af Schubert), valskapricker, ballader, legender, elegier, impromptus m. m. m. m. Hit höra äfven hans förträffliga bearbetningar för piano

2 händer af Beethovens symfonier samt saker af Berlioz, Saint Saëns, Wagner m. fl. Af sångverk ha vi att nämna: Granmessen, Ungersk kröningsmessa, 2 orgelmessor, psalmer, oratorierna »Christus», »Den heliga Elisabeth», kantater, mindre kyrkosånger, omkring 60 solosånger till piano etc. Liszt har äfven med framgång försökt sig som skriftställare. Af hans skrifter må nämnas: »De la fondation Goethe à Weimar», »Lohengrin et Tannhäuser de Rich. Wagner», »Frédéric Chopin», »Die Ziguener und ihre Musik in Ungern», »Robert Franz». — L. Ramann har utgivit »samlade skrifter» af Liszt och börjat utgifva en omfattande biografi öfver honom.

Såsom pianovirtuos har Frans Liszt varit allenastående. Om hans tekniska, fulländade mästarekap hafva vi redan yttrat oss, men lika häpnadsväckande som detta var, lika djupt musikaliskt var hans föredrag, hvilket allt igenom har prägel af genialitet samt adlades af den finaste smak och en inspiration, som gjorde intryck af att det föredragna var en ny skapelse ur hans egen glödande fantasi. Såsom tonskildtare är deremot hans storhet omtvistad. Pianolitteraturen har L., såsom bekant, riktat med storartade bravursaker af föga musikaliskt värde, men i flere af hans mindre pianosaker och sånger, särskildt hans karakteristiska »Ungerska Rhapsodier», visar han sig mer till sin fördel som tonsättare. Hans stora symfoniska och andliga tonskapelser blifva å ena sidan upphöjda till skyar af den nya tyska (wagner-) skolan, å andra sidan föremål för skarp kritik, om de än i vissa delar vinna erkännande och vittna om stor instrumenteringskonst. Så yttrar sig den ansedde kritikern Hanslick om Liszts 13:e psalm, att den är en musikalisk spegelsbild af sin berömda auctor: »emotståndligen fängslande på somliga ställen, på andra åter obegriplig och fränstötande, här full af känsla, der af den mest raffinerade beräkning, ojemn, oafslutad, jäsande och dock dikterad af stark öfvertygelse». — »Liszt pianokompositioner» — yttrar han vid ett annat tillfälle —, »hvilka beteckna en ny phas i detta instruments historia, skola i sina lyckligaste momenter hålla sig länge uppe i anseende och blifva af stor verkan. Deremot verka redan nu hans stora kör- och orkesterkompositioner endast till hälften, der trollmakten af Liszts närvaro saknas. Med den siste som personligen känt Liszt tör också den siste bifallsyttringen öfver hans oratorier gå i grafven.»

Åt framtiden må öfverlemnas slutdomen öfver den hädangångnes lifsgerning, ty snillet lefver ej blott för sin samtid, utan äfven för eftervärlden. På den gamle världsberömda tonkonstnären graf nedläggas äfven vi vår gård af saknad och beundran. H.

Många virtuoser låta sin talang drifva gårdfarihandel med små moderna kramvaror. LOBE.

Hvad skola vi spela?

2.

Enligt löfte återkomma vi nu till detta ämne och vända oss då till Carl Reineckes förut omnämnda lilla bok, för hvars innehåll vi i korthet vilja redogöra.

Författaren till densamma torde för de flesta af våra läsare vara bekant såsom en af vår tids försämrade musikpedagoger: han är äfven en ansedd komponist och förträfflig pianist, speciellt ryktbar som Mozartspelare, hvilket intygar hans gedigna klassiska ståndpunkt. Han är född 1824 i Altona.

I företalet till sin bok »Was sollen wir spielen?», bref till en väninna, betonar han uttryckligen att den ej ämnar uppträda som »Führer» genom den musikaliska litteraturen och ej gör minsta anspråk på fullständighet och rikhaltighet vid uppräknandet af de verk förf. vill rekommendera. Då vi veta hur tycke och smak kan variera och inse omöjligheten af att en kan vara bekant med hela litteraturen inom sitt fack, så är ju ock så väl den absoluta domen som den allt omfattande kunskapen en omöjlighet. Fröken Z. skall nog moquera sig öfver att hennes favoritstycke ej af oss är känt eller rekommenderadt, och herr X skall säkert tycka sig finna ett och annat kardinalfel i vår förteckning, men vi hafva gjort vår reservation och tillägga dessutom att tid och utrymme också äro ett par faktorer som måste tagas i betraktande, hvarjemte vi åt framtiden öfverlemnas kompletterandet af vår redogörelse. Men vi skjuta nu till en början framför oss vår auktoritet, Reinecke, och lyssna till hvad han har att säga oss. Han börjar med några allmänna råd angående undervisningen, hvilka här må meddelas.

I sitt första bref till den väninna, som bedt honom om råd beträffande sina barns musikundervisning, säger han sålunda. Musikundervisningens ABC (eller om ni hellre vill CDE), d. v. s. notkänndomen och början af den allmänna musiklehran äfvensom de första tekniska studierna på instrumentet skola vara avslöjade innan skolan tager barnets tid i anspråk. * Förr än man går till studium af ett instrument bör emellertid barnets gehör bildas genom sången; i allmänhet bör man dock ej låta barnen sjunga för högt emedan organet kan skadas deraf, hvilket deremot aldrig sker genom att sjunga för lågt. Barnsånger böra vanligen hålla sig inom omfånget af ettstrukna c eller d till tvåstrukna d eller e. Genom sången utbildas äfven taktkänslan. R. uppräknar derpå några tyska sångsamlingar för barn och slutar sedan första brefvet med följande ord: Dock — helige Beethoven! — här öfver mitt rum har man öppnat pianot, och jag olycksalige måste för tredje gången i dag höra »En jungfrus bön!» Sådan musik, högtärade

* I förra årgångens artiklar »Om rationel pianoundervisning» nämndes äfven nyttan af att tidigt börja musikundervisningen äfvensom den enklaste och säkraste metoden för »grundernas» inlärande.

fru, skall ni ju icke tillåta i edert hem; icke sannt?

Musikundervisningen anser R. senast skola börja med inträdet af 7:de året, och lägges mycken vikt på att dertill anlitas en lärare med erfarenhet och kärlek till sitt kall; äfvenså vill han förutsätta att den unga eleven har till begagnande ett instrument med god klang och touche, så att det lämpar sig väl för öra och fingrar. En halftimmes undervisning om dagen eller åtminstone fyra gånger i veckan, tillråder han. Håri kunna vi nog instämma. Men sedan skolgången begynt torde för barn med ordinarie musikanlag undervisningstiden i veckan böra bestämmas till 3 eller minst 2 timmar, med omkr. en timmes daglig öfning och förberedelse till lektionstimmen. Med en lektionstimme i veckan kommer eleven ingen väg. — En stor svårighet, säger R. vidare, ligger i att finna rätta förhållandet mellan utbildningen af tekniken och det musikaliska sinnet. Vore icke det så svårt att finna jemnvigt härutinnan, så skulle vi bland virtuoserna ega flere sanna konstnärer, hvilka jemte en fulländad teknik också skulle vara i besittning af en luttrad smak och fin känsla. Jag erinrar mig än, då jag en gång hade nöjet sitta bredvid er på en sådan der tangenthjertes konsert, min ärade väninna, hur ni då yttrade till mig: »Hvad har jag väl för behållning när en sådan oktavantämjare spelar, som om han blifvit biten af ett galet piano! vill jag roa mig åt kroppsfärdighet kan jag ju gå och se en akrobat.» Ja visst. Virtuositeten bör emellertid ej underskattas. Derför skall äfven dilettanten lägga vikt på utbildningen af en god teknik. Vid undervisningen är sålunda nödigt att använda en systematisk tidsindelning, så att ungefär en tredjedel af tiden egnas åt tekniska öfningar, en annan tredjedel åt uppspelandet af de inöfvade styckena och sista tredjedelen åt notläsandet och primavistaspelet (spelning från bladet). Det fyrehändiga spelet kan här inpassas. Detta har den stora fördelen med sig att lärungen får vänja sitt öra vid harmoni och att strängt hålla sig vid takten.

Sedan R. här ofvan mera hållit sig vid hur man bör spela, kommer han sedan mera direkt på ett ämne: hvad man skall spela. Hans råd är då att undvika alla sliska salongsstycken, som egentligen bara äro beräknade på »att slå sand i — öronen, i det de fastän låta dock »låta något». Ur Schumanns musikaliska hus- och lefnadsregler anför han här: Med slisk, tårter och karameller uppfostrar man ej barnen till starka och friska menniskor. Liksom den kroppsliga födan, så måste ock den andliga kosten vara enkel och kraftig. Å andra sidan säger han: »Ni vill kanske gerna att de små pianisterna snart nog börja med någonting af våra klassiker, åtminstone något af Haydn och Mozart? Men förhastat er ej, min vän! Jag anser det orätt att tidigt börja spela klassikerna; derför att Mozart och Haydn i många af sina sonater ej ställer fram

några tekniska svårigheter, betraktar och begagnar man gerna dessa såsom instruktiva saker, men förgätes dervid att den glädje man njuter af dem såsom absoluta konstverk derigenom skadas för lång tid, om ej för alltid. För en tid sedan företog jag mig det vågspelet att på några större konserter återgifva sonater af Mozart och Haydn och hörde sedan åtskilliga som förvånade sig öfver hvad de hört. »Vi visste alls icke», sade de »att dessa små sonater innehålla så mycken poesi och låta så på en gång vackert och briljant, ty vi ha endast fått höra dem af våra barn, som haft svårt att komma ut med dem.» Alltså, ej för tidigt till dessa mästare. Barnet behöver ej genast poetiska verk, endast sund kost och dertill erbjuder Clementi, Kuhlau, Diabelli, Anton Krause, Alban Förster m. fl. först och främst i sina sonatiner, sonater och rondos ett förträffligt material.

I det följande skola vi efter Reinecke och med ledning af egen och andras erfarenhet meddela de anvisningar vi här äsyfta att framställa.

Om opera-musikens fader.

Sysselsatt med försök till en studie öfver det moderna lustspelets odödliga skapare, kom jag att göra närmare bekantskap med en af dennes samtida, hvilken jag betecknat med ofvanstående namn.

Möjligen skall en hetlefrad napolitanare eller någon hans landsman vid Tiberns eller Arnos stränder finna detta vågadt och, för att bevisa det, påpeka den plejad af skalder och tonsättare, som under Medicernes hägn redan tidigare uppspirat, erinrande till exempel om en Emilio del Cavaliere, en Peri, en Monteverde med flere, som med större skäl skulle kunna göra anspråk på en dylik benämning; men endast en flyktig blick på orkesterns högst primitiva skick under dess tid och de resultat, som på grund häraf kunde ernås, törde tillräckligt vittna om att deras skapelser svårligen torde kunna betraktas som musikaliska lustspel i egentlig mening.

Öfverskriften på detta fragment må således kvarstå som den är, och Italiens söner kunna trösta sig med att den person, som jag betecknat med ofvanstående namn, i alla fall var deras landsman, fastän hans arbeten icke sågo dagen i hans eget fädernesland.

Det är nämligen om Lulli, som jag nu går att yttra några ord.

En ren tillfällighet förde denne från Florens till Seins stränder, och det under det mest lysande skiftet af Ludvig XIV:s regering.

Kanske känner ni redan historien här om? Näväl, jag skall vara kort.

Då chevalier de Guise före sin afresa till södern tog afsked af mademoiselle de Montpensier, lofvade han henne att vid återkomsten hafva med sig en liten italienare. Och detta löfte infriade

han äfven. Allt nog, han hade då han passerade Florens kommit att fästa sig vid en liten tolfärs pojke, som han händelsevis fått se ute. Gossen såg lustig ut, sjöng och ackompanjerade sig själf på en gitarr samt gjorde derunder allehanda både möjliga och omöjliga grimaser och burleska krumsprång. Qvickhet lyste i hans ögon, och affären var snart uppgjord. Gossens far, tillhörande en adlig, men fattig släkt, hade ingenting emot att lemna sitt samtycke. Kort sagdt, den unge gitarrspelaren åtföljde sin beskyddare, och då denne återkom till Versailles, öfverlemnade han sin skyddsling i mademoiselle de Montpensiers vård. Men hon å sin sida tycktes föga belåten med presenten, fann den unge Jean Baptiste särdeles ful och förvisade honom till kökets regioner, der han ej heller gjorde någon lycka. Tvärtom. En vacker dag då den blifvande maestron, som trots kastrullbestyren gnolade och lekte på sin fiol så ofta han kom öfver, skulle se efter steken, fullgjorde han sitt uppdrag så illa att han rent af föll i onåd. Hans beskyddarinnas frukost hade nemligen råkat bli bränd, och detta fick han nu umgälla. Man tog från honom hans kära fiol, hvilken de andra kökspojkarne — för att hämnas något spratt, som deras nye kamrat spelat dem — fäste vid svansen på en katt, hvilken till allas munterhet, men till Lullis otröstliga sorg, for af med instrumentet, som under den vådliga färden snart råkade i spillror.

Emellertid fortfor Lulli, som var för fattig att skaffa sig en ny fiol, att, trots detta missöde, allt jemt sätta i hop nya visstumpar, deribland en, hvilken han kallade en »hymn till mänskenet», hvars text syftade på ett litet äfventyr, som hans s. k. beskyddarinna nyss skulle haft; men denna komposition hade till följd att den unge tonsättaren för alltid afskedades från köket.

Den stackars Lulli gaf emellertid ej hoppet förloradt. Hans små sånger hade så småningom vunnit en viss popularitet, och en vacker dag fann han en ny beskyddare i en inflytelserik man vid hofvet, som beredde honom tillfälle att få undervisning hos Métru, organisten vid Saint-Nicolas-des-Champs, och sålunda räddade det unga musikaliska snillet åt konsten. Denne hans välgörare, som gladdes åt de hastiga framsteg hans skyddsling gjorde, lyckades äfven att utverka tillstånd för honom att få uppföra en liten danskomposition vid en hofbal; och härmed var början till Lullis lycka gjord. Ludvig XIV fann nämligen musiken i dansnumret förtjusande; Lulli strålade, hans rykte växte dag för dag, och till och med herrarne vid hofvet läto honom ibland få deltaga i deras muntra upptåg. Slutligen, i den mån hans fiolspel lyckades få än flera beundrare, fick han i uppdrag att bilda en ny liten orkester — la petite bande du roi, som den kallades för att skilja den från »det stora bandet», som dittills uteslutande haft privilegium att spela vid hofvet. Detta uppdrag ledde

äfven till ett annat. Efter att hafva författat en mängd »intermeder» af hvarje-handa slag, hvilka gjort lycka vid hoffesterna, erhöill Lulli 1672 tillstånd att i Paris inrätta en musikalisk akademi. Och härmed hade hans ära nått sin höjd. Hans verksamhet kände nu inga gränser. Ingen annan än han hade rätt att i Versailles uppföra musik. Han var både direktör, regissör, ballettmästare, maskinist och lärare. Men alla dessa bestyr hindrade honom hvarken från att föra ett gladt lif med hofherrarne eller att komponera nitton operor, af hvilka den första dock ej uppfördes förr än författaren redan var fyrtio år gammal.

Att dessa framgångar skulle bereda Lulli stora ekonomiska fördelar är lätt att inse. Men dess värre hade han svårt att värdigt bära sin lycka. Han blef öfvermodig, och Gud tröste den, som understod sig att göra några anmärkingar i afseende på honom och hans författarskap. Han liknade ett bortskämdt barn; alla krusade för honom och öfverhopade honom med beröm, sjelfve Boileau icke undantagen. »Ni är icke blott den störste utan den ende musiker vi ha här i Frankrike», yttrade den store satirförfattaren en dag till honom.

Men Lulli var äfven en ganska slug man. Man tog honom ej der man släppte honom. Många anekdoter vittna härom. — Några dagar innan hans Armida skulle uppföras sjuknade han. Biktfadern efterskickades, och för denne bekände han att han bränt upp sin opera. En allmän bestörtning gjorde sig i anledning häraf gällande, och prinsen af Conti, till hvars kunskap denna sorgliga underrättelse äfven kommit, hastade till den sjuke. »Huru, Baptiste» — sporde prinsen Lulli och såg sträng ut —, »du har då verkligen kastat ditt vackra arbete på elden?»

»Ja» — svarade Lulli —, »det har jag verkligen gjort; men . . .»

»Näväl?»

»Jag har dock — oss emellan — kopian kvar.»

Emellertid tycktes sjukdomen förvärras, och Lullis hustru var förtviflad. — »Det är ni, min herre» — yttrade hon till hertigen af Lothringen, som äfven infunnit sig hos den sjuke —, »som blir orsak till min mans död, ty ni var den af hofvets herrar, som sist så grundligt förplägade honom.»

»Tyst, tyst, min gumma lilla» — mumlade Lulli i sängen till hustrun. — »Om jag blir bra igen, blir hertigen ju den, som först kommer att bjuda mig på drickskalas.»

Emellertid inverkade umgänget med hofvets sysslolösa och utsväfvande herrar ganska menligt äfven på Lullis karakter och hans förhållande till hans forne gynnare. Genom sitt uppförande och oregelbundna lefnadssätt stötte han sig slutligen både med Boileau, La Fontaine och flera andra utmärkta personligheter. Till och med emot sin kunglige välgörare, som ingalunda var van att höra några motsägelser, tillät han sig sådana. Så

hände en gång till exempel att Ludvig XIV tåligt fick afbida ögonblicket då Lulli omsider behagade låta ridån gå upp. Kungen, som redan en qvart suttit i sin loge, hade redan två gånger skickat en hofman för att få veta anledningen till det oväntade dröjsmålet. Men intet tillfredsställande svar hade följt.

»Hans maj:t är ond och utledsen», anmärkte hofmannen bestraffande då han tredje gången infann sig.

»Säg hans maj:t — svarade Lulli — »att det är hans rättighet att bli ond, och »att ingen människa på jorden är nog mäktig att kunna hindra honom derifrån.»

Ludvig XIV hade svårt att glömma detta och dylika öfvergrepp af den musikaliske gunstlingen, som äfven sjelf började ångra sitt uppförande, i synnerhet sedan han fått höra att kungen på fullt allvar tänkte skaffa sig en annan kapellmästare i Versailles. Detta gick Lulli djupt till sinnet, och i sin förtviflan hastade han till Molière, hvilken nu som bäst höll på med de sista repetitionerna till sin »Bourgeois Gentilhomme», samt erbjöd sig att spela Muphti, som uppträder i den burliska ceremonien i slutet af stycket. Molière, som förutsåg den stora nytta han kunde draga af Lullis uppslupna komik, antog med förtjusning anbudet. Och hans väntan blef ej heller sviken, ty Lulli späckade rolen med de galnaste påhitt och tillsatser, hvilket ock hade till följd att både kungen och hela hofvet, ja till och med de medspelande voro färdiga att kikka af skratt. Ludvig XIV, som hela den föregående veckan varit vid särdeles dåligt lynne, blef till den grad uppiggad af Lullis kostliga spel, att hans omgifning knappt kände igen honom. Han skrattade så tårarne kommo honom i ögonen och visste sig ingen råd. Det dröjde en lång stund innan han igen kom sig för; och Lullis lycka, som nyss var stadd på nedergång, blomnade nu åter upp.

Då kungen efter spektaklets slut aflägsnade sig, passade den sluge kompositören på och stälde sig i hans väg. Monarken öfverhopade honom med beröm och försäkrade honom att han inte kände någon människa så rolig som han. Godt — tänkte Lulli, hos hvilken modet vid dessa ord växte — nu är rätta stunden att utbedja sig en nåd. Och härmed ryckte han fram med en underdånig anhöllan att få räknas bland hans maj:ts sekreterare. Denna hans begäran blef genast bifallen. Men ej nog härmed. Sedan Lulli lyckligt och väl fått detta konungsliga löfte, ville han äfven riktigt betrygga sin nya ställning, och han lät därför på fint vis kungen förstå, att de höge herrarne, till hvilka klass han nu hörde, säkert icke med blida, ögon skulle se en sådan värdighet gifven en person, som beträddt tiljan.

»Huru!» — utbrast Ludvig XIV — »de skulle således inte vilja ha dig ibland sig! — Min vän, det är en stor ära för dem. — Gå genast till kanslern och säg

honom min vilja! — Nej — vänta litet! Jag vet äfven att på annat sätt belöna talangen. Säg kanslern på samma gång, att kung Ludvig har gifvit dig en årlig pension af tolf hundra francs.»

Påföljande dag infann sig Lulli mycket riktigt hos Le Tellier, kanslern. Men denne ville inte höra talas om Lullis upphöjelse. Dock, Lulli lät ej afskräcka sig. Han hastade att uppvakta Louvois, ministern. Men här gick det ej heller bättre.

»Hvad vill det säga?» — brummade denne. — »Jag kan knappt fatta er djurfhet. Hvad har ni då gjort för att hugnas med en sådan nåd? Ni har kommit kungen att skratta — rakt ingenting mer.»

»Ers excellens» — svarade Lulli klippskt — »det är ingen småsak, det. Ers excellens skulle nog göra detsamma — om han bara kunde.»

Emellertid, trots dessa små motgångar i början, segrade Lulli dock till slut. Han blef verkligen nämnd till »secrétaire du roi».

Och både denna värdighet och Ludvig XIV:s gunst för öfrigt behöll han till sin död. Denna föranleddes af en tillfällighet. Lulli hade nyss författat ett Te Deum i anledning af konungens tillfrisknande efter en sjukdom. Denna högtidlighet firades den 8 Januari 1687, och Lulli anförde sjelf orkestern; men i sin ifver kom han att illa skada ena foten med den stora käpp, som han stötte i golvet för att markera takten. Det blef inflammation, och den 22 Mars afsonade han.

Sanningsenligt bör dock erkännas, att om Frankrike har Lulli att tacka för upprinnelsen af sin opera, så var dock dennas vidare utveckling icke så litet fördröjd genom det kungliga prerogativ han vetat förskaffa sig. Flere af hans italienska landsmän hade under tiden vuxit upp, och deras prestationer öfverträffade i många afseenden hvad han kunde åstadkomma; men så stort var likväl det musikaliska snille naturen förlänat Lulli och så fängslande hans tonskapelser, att, äfven sedan Gluck — också han, som bekant, ett naturbarn, men hvars vagga stått i Böhmens skogar — pånyttfödt operan med sina lyriska tragedier, bibehöllo dock Lullis verk fortfarande sin plats på repertoaren, till bevis hvarpå kan nämnas, att t. ex. hans »Theseus» ännu 1778, eller mer än ett sekel efter dess första uppförande, gick öfver tiljan. Lullis operor hade således bestått striden både med Rameaus och flere andras kompositioner. Och detta förhållande är värtaligt nog i afseende på förtjensten hos den, som jag tagit mig friheten kalla operamusikens fader.

S.

Gudomlig är musiken endast när den försätter oss i ett idealiskt känslotillstånd. Den virtuos som icke förmår detta är, med hela sitt tonsvall, endast en utmärkt handtverkare.

THIBAUT.

Musikpressen.

Sedan vår sista anmälan hafva följande nyheter utkommit:

På Abr. Lundquists förlag:

Minne från Finska sångarkören »M. M:s» Studentkonserter, arrangement för piano (med ord). Pris 2 kr. Detta med en vacker vignett beprydda häfte innehåller finska folkvisor m. fl. andra af den omtyckta sångarskarans bästa programnummer.

Conrad Nordquist: *Sorgmarsch* vid kon. Carl XV:s begrafning, länge endast tillgänglig i pianoarrangemang, har nu af Dir. Alb. Lindström arrangerats för orgel, hvarigenom denna högtidligt sköna sorgmarsch kan, såsom den väl förtjenar, blifva oftare använd och förhöja högtidligheten vid kyrkobegrafningar. Pris 1 kr.

Vals ur »Trumpetaren från Säckingen», den snart å Stora teatern framträdande operan af V. S. Nessler, ger oss en försmak af densamma melodiösa stil och lämpar sig väl för balsalen. Pr. 75 öre.

På Elkan & Schildknechts förlag.

För piano 2-händ.

Ziguenarbaronen, operett af Johann Strauss, arrang. med bifogad text. Innehåller operettens mest omtyckta nummer i lätt sättning. Pris 1: 50.

Schultz, Herrmann: *Menuetto och Serenata*, båda à 1 krona, kunna räknas till den nyare populära pianolitteraturens bättre alster och äro ej svåra att utföra. Komponisten är en i Dresden bosatt skicklig pianist, bekant genom en konsert och andra stycken för piano.

Silas, E.: *Gavotte*. Liksom andra denne tonsättares af oss anmälda, i gammal dansstil hållna stycken, förtjenar denna gavotte att rekommenderas åt våra pianister såväl för det musikaliska värdet som ock i instruktivt hänseende till kännedom om stilen. Pris 60 öre.

Kjellander, Nils Th.: *Husarerna komma*, marsch öfver motiver ur operan »En vinskördsfest i Ungern». Operetten erkänna vi vara oss obekant; marschen, ehuru ej specifikt ungersk, är militäriskt hurtig och lifvande.

För sång:

Myrberg, A. M.: *Fyra sånger* vid piano, tillägnade fru Agnes Stjernspets. Komponistens sångmål är enkel och okonstlad, styr ej ut sig med pikanta harmoniska prydnader af nutidsfabrikat, hon kan därför göra sig förstadd för vännerna af den känslorika melodien. Af de fyra sångerna, »Serenad» (Myrberg); »Du är min ro» (Topelius), »O dröj qvar» och »Vaggvisa» tilltalar oss i synnerhet den sistnämnda med sin stämningsfulla karaktär.

Åkerberg, Erik: *Kunde jag som lilla sparfvén grå*, Polska för en röst, tillägnad fröken Sofia Lindegren. — En rask, ungdomsfrisk sång af den unge komponisten till den omtyckta visan »Du blomst i dug». Pris 50 öre.

Från Scenen och Konsertsalen.

- Aug. **Stora Teatern.**
 16, 20. Mendelssohn: *En Midsommarnattsdröm*.
 17. Rossini: *Vilhelm Tell* (Ruodi: hr Bratbost).
 18, 31. Adam: *Nürnbergerdockan* (Bertha: fru Edling).
 24, 26, 29. Meyerbeer: *Afrikaniskan*, stor opera i 5 akter af E. Scribe, öfvers. af Ernst Wallmark. Dansen af Th. Martin. Dekorationer och kostymering af F. Ahlgrenson, maskineriet af P. F. Lindström (Selika, Inez, Anna: frk. Ek, fruarna Edling och W. Strandberg; Vasco de Gama, Nelusko, Don Pedro, Don Diego, Don Alvar, Storingvisitorn, Brahmas öfverste-prest, en rådstjenare, en matros: hrr Sellman, Lundqvist, Strömberg, Håkanson, Rundberg, Sellergren, Söderman, Malm-sjö, Torslow. 132 ggn d. ²¹/₈).

Nya Teatern.
 29—31. *Tummeliten*.

- Djurgårdsteatern.**
 7—22, 24, 27. Strauss, Joh. *Ziguenarbaronen*, operett i 3 akter. Efter en berättelse af Maurus Joka af J. Schnitzer. Öfvers. af Frans Hedberg (Saffi, Arsena: frk. Anna Petterson, fru Carlbeck, debut. Mirabella: fru Jensen; Kalmán Zuspán, Sandor Barinkay: hrr Wagner, Kloed som gäst.
 30. Hervé: *Lilla Helgonet*.

Med detta nummer börjar Svensk Musiktidning efter sommarferierna fortsättning af sin årgång och tillönskar sina ärade prenumeranter en angenäm musiksäsong. Våra teatrar, i första rummet kgl. Operan, önska vi ett godt nytt musikäår och hoppas att de icke komma att lida förfång af de nya förlustelseställen som i höst öppna sina portar, nämligen Berns nya salonger och den lilla teatern vid Vasagatan, som, mirabile dictu, lär ha fått concession af höga vederbörande. Med detta prejudikat få vi kanske hädan-efter i stället för ambulatoriska positiv små fasta teatrar och konsertsalonger på hvar annan gård i vår goda huvudstad. Våra musikföreningar tillönska vi också fortsatt framgång i sina arbeten och sträf-vanden, dem vår musikaliska publik borde finna sig så väl af pligt som eget intresse manad att löna och understödja genom att så talrikt som möjligt frekventera deras konserter. Af främmande artister hafva vi att förvänta i denna månad fru Pauline Lucca och tenoren Mierzwinski — båda berömda storheter — samt fru Judic med sällskap, som säkert kommer att locka fullt hus å nya teatern den vecka, hvarunder den vidtbekanta operett-sångerskan der låter höra sig. Längre fram på året kommer violinelfvan Tere-sina Tua att här konserteras.

Kgl. Stora teatern har börjat säson-gen med den danske komikern Olaf Poul-sens gästspel som Spole i »Midsommarnattsdrömmen», i Holbergskomedier etc. Den talangfulle skådespelaren har emel-lertid icke i följd af den vackra eftersom-maren fått spela inför fullsatt salong, hvil- ket utan sådan konkurrens helt visst blif- vit fallet. Större dragningskraft hade konung Luiz af Portugal, hvilket visade sig vid galaspektaklet den 24 Aug., då »Afrikaniskan» uppfördes. Fröken Ek hade på mycket kort tid inöfvat Selikas parti

för denna representation och utförde det- samma mycket förtjenstfullt. Fröken Al- mati, som med denna rol skulle tillträda sitt engagement vid vår första scen, hade ännu icke börjat sin tjenstgöring. Vi hinna ej för denna gång lemna närmare underrättelser om teatrarne och deras personal. Till Djurgårdsteaterns sommar- nyhet »Ziguenarbaron» skola vi återkomma i ett följande nummer.

Musiklivet i landsorten har, som van- ligt sommartiden, inskränkt sig till bad- orternas konserter, för hvilka allaviej kunna redogöra. Närmast hufvustaden hafva så- dana gifvits i Vaxholm af fröken Anna Karl- sohn och hr C. A. Söderman, af hr Erik Åkerberg, af Sångföreningen Svea samt af komponisten och pianisten Adrian Dahl, biträdd af en syster (sångerska) och bro- der (violinist). Derjemte har badsocietén här gifvit en musiksoaré för välgörande ändamål. Nya kompositioner hafva å dessa konserter gifvits af E. Åkerberg: Festmarsch för orgel, »För en sydens klo- ster», fruntimmerskör med solo, »Min öns- kan», solosång; af hr A. Dahl: Kör för blandade röster, »Lärkröster i Maj», trio för sång, violin och piano. På Dalarö har den unge lofvande violinisten Edvin Sjö- berg konserterat med biträde af komponi- sten hr Emil Sjögren, som bjöd på en af denne nu äfven i utlandet värderade kom- ponist nykomponerad sonat. Vid denna konsert biträdde två medlemmar af finska sångkören M. M., hrr. C. Aminoff (1:a ten.) och A. Uggla (2:a ten.), hvilka båda under längre tid studera (studat) sångkonsten i Italien. Den senare lär komma att innan kort debutera på Nya teatern i Helsingfors. Utrymmet tillåter oss endast att omnämna dessa musiktillställningar, dock kunna vi ej underlåta att nämna uppträdandet i Vaxholm af fröken Dagmar Bosse, en norsk sångerska, elev af Musikal. akade- mien, hvars sympatiska och präktiga röst samt sjäfulla och artistiska föredrag väckte stort bifall.

Från in- och utlandet.

K. Musik-konservatoriets hösttermin börjar som vanligt med denna månads ingång. Inträdessökande böra anmäla sig personligen: till piano: onsd. d. 1 sept., till orgel: torsd. d. 2., till stråk- och blåsinstrument, harpa och komposition: fred. d. 3, till sång: lörd. d. 4 sept.

Nya Teatern, som från d. 16 Juni till 25 Juli (då 40:de gången) uppfört feeriet »Tumme Liten», började höstsä- songen d. 29 Aug. med samma pjes.

Nya teaterns personal samlades d. 25 Aug. då repetitionerna togo sin början. Administrationen och skådespelareper- sonalen för nu ingående säsong består af följande personer:

Direktörer: Ludvig Josephson och Victor Holmquist.

Regien: direktören Ludvig Joseph- son; inspicier (underregissörer) hrr Au- gust Falek och Emil Ljungqvist. Så- som biträdande förste regissör är ännu

icke någon anställd; anställningen kom- mer att bero af debut inom facket.

Orkesteranförare och kör-repetitör: hr Hj. Meissner.

Aktörer: direktör Holmquist samt hrr Castegren, Collin, Envall, Fristedt, Hag- man (tenor), Lindmark, Lindhagen, V. Lundberg, Olsson, Olin, G. Ranft, Ring- vall, Rydberg, Hj. Sjöberg, Stenfelt (te- nor), Svedberg, Ström, Widberg och Åker- blad.

Aktörer, extra: hrr Peters och Teng- berg m. fl. (från direktör Josephsons elev- skola).

Aktriser: fruarna Bergström, Collin, Cederberg, Fahlman, Gardt, Rydberg, Stenfelt och Gurli Ulf; fröknarna Berg, Friberg, Hedlund, Jonson, Klefberg, San- dell och Sjöberg.

Aktriser, extra: fru Tegnér; frök- narna Hermanson, Hammarström, Lund- vall m. fl. (från direktör Josephsons elev- skola).

Den första musikpjesen härstädes torde blifva »Madame Angots dotter» med fru Stenfelt, fröken Sjöberg, hrr Stenfelt, Castegren och Ringvall i hufvudrollerna.

Sångläraren hr **Hugo Beyer**, som af K. M:t efter Musikal. Akademiens till- styrkan erhållit resanslag för att studera sångundervisningen i utlandet, har för detta ändamål uppehållit sig i Paris och London under denna sommar. I Paris har han följt undervisningen å konser- vatoriet under prof. Delle Sedie m. fl. och åhört sångundervisningen i ej min- dre än 40 skolor. I London följdes un- dervisningen i solosång af professorerna Randegger och W. Shakespeare vid »Royal Academy of Music» och »Royal College of Music», hvarjemte den engel- ska skolsången studerades af honom un- der ledning af prof. Mc Naught, inspek- tör för sångundervisningen.

I Londons skolor liksom i allmänhet i de engelska skolorna undervisas barnen nästan uteslutande (till ¹/₅-delar) efter den af prestmannen Curwen (f. 1816, † 1880) uppfunna Solfa-metoden, hvarigenom myc- ket säker tonträffning erhålles. Metoden går ut på att använda solfastafvelserna (Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si) ej som benämning på tonerna (c, d etc.) utan till angifvande af tonstegen.

Agnes Janson, vår från Stora teatern bekanta sångerska, som studerat vid Royal Music Academie i London, erhöi vid årsafslutningen d. 28 Juli 2:a priset, bronsmedalj, för sång och 1:a priset, likaledes bronsmedalj, för deklamation. Jenny Lind-Goldschmidt, som utdelade prisen, yttrade dervid till fröken Janson de smickrande orden: »Mademoiselle! You ought to make a name.

M:me Anna Judic med sällskap bör- jar sitt gästspel å Nya teatern d. 8 sept. med »Lilla Helgonet», hvarpå följer »Lili» och »Niniche». Det sällskap som åtföl- jer Judic utgöres af följande: damerna Mégay, Hélène Bilhaut, Alice Henry,

Eugénie Scholz, Suzanne Regnault, Charlotte Leraud och Mariette Ouvrard; herrar Henry Emmanuel, Schey, Legranay, Mabirre, Lejeune, M. Dupuis, J. Millaud, Maurice, J. van Biene och Georges. Impresario är hr Schürmann och sekreterare hr Victor Ullmann, öfverregissör hr Lejeune; orkesterdirigent hr Salvator Guerra, akompagnatör hr J. van Biene. Kostymerna äro från Variétés-teatern i Paris. Representationerna å Nya Teatern ske dagligen t. o. m. den 13 sept.

Den svenska national-damkvartetten, som nyligen med framgång uppträdde i Berns salong härstades, har med mycket bifall uppträdt i Trädgården i Göteborg. Sällskapet, hvars ledare och sekreterare nu mera är hr Ludvig Brohman, afreser sedermera till Köpenhamn, Berlin, Hamburg och andra af utlandets större städer.

Ordensutnämning. Kompositören och ledamoten af Musikal. Akademien Siegfried Saloman blef den 22 Juni i extra ordenskapitel utnämnd till riddare af nordstjerneorden.

Ett preussiskt gosskapell (42 musikanter) från militärskolan i Frankfurt a. M. har i sommar spelat på Hasselbacken och låter nu höra sig i Strömparterren. I jämförelse med det österrikiska, som föregående år spelat här, är detta dock underlägset i intonation och säkerhet.

De svenska lyriska artisternas förut omnämnda operaföreställningar på Dagmar-teatern i Köpenhamn började den 19 Juni och den 3 Juli gäfvos de sin afskedsföreställning, »Romeo och Julia», härstades. De ärade artisterna hade vid hvarje representation att glädja sig åt en lysande framgång och det varmaste erkännande, så frökn. Ek och Karlsohn, hrr Ödmann, Strömberg och Forstén i »Romeo och Julia», fröken Vendela Andersson, hrr Janzon och Lundquist i »Diamantkorset» och »Konung för en dag», fröken Almati jemte sina medspelare i »Leonora» etc. Från Köpenhamn begaf sig en del af sällskapet på en tourné till några af de större danska landsortstäderna, der »Konung för en dag» samt konserter gäfvos. Den 27 Juni gafs en lyckad kyrkokonsert i Malmö, hvarvid frökn. Almati, Karlsohn, Vendela Andersson samt fru W. Strandberg och hrr Lundquist, Forstén, Strömberg, Söderman och Fr. Book läto höra sig. Vid denna biträdde hr Aron Hultgren såsom ackompagnatör och anordnare. — Å Malmö teater gafs i medlet af Juli »Konung för en dag» af de då hemvändande artisterna.

Sista operaföreställningen gafs d. 18 Juli i Helsingborg. Under de 14 dagar sällskapet vistades i Köpenhamn gäfvos 10 operaföreställningar och 3 konserter. Från d. 6 Juli har i danska landsorten, Malmö och Helsingborg gifvits en föreställning hvarje dag. Hr Lundquist har varit impresario för turnén.

Svensk Musiktidnings artiklar. Om qvintförbudet samt Konsonans och Dissonans af (A. L.) Dr. Adolf Lindgren hafva i Tyskland väckt den uppmärksamhet, att Dr. O. Lessman, utgivare af »Allgemeine Musikzeitung», i ett smickrande brev till författaren, säger sig önska intaga dessa uppsatser i sin tidning. Musikvetenskapliga arbeten äro hos oss sällsynta och föga begärliga, hvarom Sv. Musiktidning vunnit säker erfarenhet; det är emellertid glädjande att se en svensk författare i detta ämne vinna erkännande i utlandet. De nämnda artiklarna voro införda i Sv. Musiktidn. förra året, den förstnämnda i N:is 9—12, den sistn. i N:is 15—20.

Förlofning har i sommar eklaterats mellan sujetterna vid Nya Teatern herr W. Castegren och fröken Hilda Sjöberg.

Svensk studentsång i Amerika. En högt aktad och framstående impresario från Förenta staterna, mr Blakely, lär ha inledt underhandlingar med kapellmästaren Hedenblad om engagerandet af en stark kör Upsalasångare för en konsertturné i Nordamerika. Mr Blakely är i tillfälle att erbjuda de solidaste garantier för infriandet af de förbindelser, han ikläder sig. Dock torde det vara mycket tvifvelaktigt huruvida hr Hedenblad redan nu kan vara i stånd att träffa en afgörande öfverenskommelse.

Göteborgs stora teater, som för 5 år från 1 Juli i år förhyrts af herr Lorenz Lundgren, kommer att under det nu ingående spelåret ha följande personal.

Direktör: hr Lorentz Lundgren; sekreterare: hr Johannes Svanberg; för regien: hrr Albert Ranft och Eric Zachrisson; underregissör: hr O. Zetterholm; inspicient: hr A. Njurling; kapellmästare: hr C. B. Hultén; skådespelare: hrr G. A. Borgström, A. Byström, O. Byström, H. Greivillius, J. Hagman, C. Hjortberg, A. Lundberg, A. Njurling, E. Pettersson, A. Ranft, J. Sandberg, E. V. Skotte, O. Sternvall, T. Svennberg, E. Zachrisson och O. Zetterholm; skådespelerskor: fruarna E. Hjortberg, M. Lundberg, A. Skotte, A. Sternvall, fröknarna L. Kurk, E. Lund, A. Malmgren, E. Michal, A. Rustan, A. Rylander och B. Söderberg; sufflös: fru R. Zetterholm; garderobiäre: fröken F. Rohde; maskinmästare: hr M. Carlsson.

— Till invigningen af aktiebolaget Valands byggnad (för konstitutställning) härstades i medlet af Augusti har dr Karl Valentin komponerat en, såsom det säges, högstämnd och vacker festouverture för stor orkester.

Fröken Robertine Bersén, den unga, äfven här i hufvudstaden fördelaktigt kända pianisten, som med utmärkelse genomgått konservatorium härstades, har, enligt en uppgift från hennes födelsestad Göteborg, haft den förmånen att få spela för Franz Liszt i Weimar. Och

— tillfogar Göteborgs-Posten, hvarur vi hemtat uppgiften — som bevis på det intryck den unga artisten visste att genom sitt spel ingifva mästaren, är det tillräckligt anföras, att hon genast blef antagen som hans elev och bevisar hans lektioner hvarje dag mellan kl. 4 och 6 e. m. Midsommaraftenen gafs stor musikfest i Jena, till hvilken Liszt och hans spirituella svenska elev skulle i sällskap resa från Weimar.

Fru Sofie Lindblad, f. Kernell, tonsättaren Adolf Fredrik Lindblads enka, afled d. 21/7 i en ålder af 84 år å egendomen Löfvingsborg nära Linköping, der hon, likasom hennes före henne bortgångne make, tillbragt sina sista lefnadsår hos mågen, kapten Urban von Feilitzen, känd under signaturen »Robinson», och dottern, fru Lotten von Feilitzen, den ansedda pianisten. Den nu afledna var i lifstiden en högt begåfvad, fint bildad qvinna. Bland hennes efterlevande barn märkas fru Anna Magdalena Grandinsson och majoren i armén Pehr Carl Adolf Lindblad.

Mikal Bratbost. Den unge norske tenoren som debuterade här i våras har i sommar vistats i Norge och har enligt »Hamar Stiftst.» gifvit konsert i Tönset d. 25 juli, assisterad af prof. Iv. Hallström, som dervid lät höra sig i några solonummer för piano.

Kristiania å Tivoli-teatern har Fröbergsska sällskapet gifvit föreställningar under juni och juli och vunnit mycket erkännande. Såsom gäster hafva fröken Gerda Grönberg, hrr Warberg och Wickström medverkat. Den fasta personalen har bestått af hrr. M. och J. Fröberg, fru M. Fröberg, frökn. Andersson och Johnson samt hr Henrikson. Af operor och operetter som gifvits kunna nämnas »Konung för en dag», Gasparone, Teblomma, Boccaccio och Lille Hertigen (alla med frk. Grönberg), Sjökadetten och Yngste Löjtnanten (m. frk. Johnson).

— Kapellmästaren Joh. Svendsen har tillbragt en del af sommaren i hemlandet. Han arbetar nu på en 3:dje symfoni, som anses skola blifva färdig att uppföras i höst.

— Herr Joh. Selmer har af helsoskäl och för att egna sig mer åt komposition afsagt sig dirigentposten för Musikföreningen, som i stället erhåller tonsättaren Iver Holter till ledare.

— En sångerska fröken Anna Kribel från Trondhjem har låtit höra sig i Kristiania för en vald åhörarekrets och väckt stor uppmärksamhet för sin rösts omfång och jemnhet. Hon är elev af fru Marchesi och skall i höst afsluta sina studier i Paris.

Pauline Lucca, den berömda tyska operasångerskan, kommer jemte den polske tenorsångaren Mierzwinski, som på senare år väckt så stor uppmärksamhet för sin präktiga röst, att i medlet af Oktober konserteras här i hufvudstaden.

Helsingfors svenska teater har för instundande spelår på sin repertoar operetterna »Lili» och »Gasparone». Spel-sejouren torde komma att inledas med »Lili», hvori fröken Lydia Wessler skall innehafva titelrollen. I »Gasparone» kommer fröken Grönberg att, såsom förut vid Djurgårdsteatern här, spela Soras rol.

Paris. Kristina Nilssons bröllop har enligt franska Figaro egt rum i all stillhet härstädes i början af Augusti och i närvaro af några bland sängerskans intima vänner, hvilka kommit »express» från London för att närvara vid bröllopet. Genast efter ceremonien reste makarne till Spanien.

London. Makenzies nya opera »The Troubadour», som i början af sommaren uppfördes af Carl Rosas engelska operasällskap på Drury-Lane-teatern, gjorde der stormande lycka. Musiken är vacker och effektiv och hufvudrollerna sköttes på ett förträffligt sätt af den utmärkte tenoren Me Guekin och fru Valleria. Libretton är af Mr Hüffer, »Times» musikanmälare.

Bayreuth. De wagnerska festspelen härstädes denna sommar, under hvilka

»Tristan» och »Parsifal» blifvit uppförda, hafva varit mycket besökta och inbringat ett par tusen mark i öfverskott.

Prof. Pacius lär nu ha sitt nya verk (opera?) »Die Loreley», med text af Geibel, fullständigt färdigt. Det anses komma till uppförande vid påsktiden nästa år.

Dödsfall.

Grell, August Edvard, direktör för Berlins Singakademi, professor, f. 1800 i Berlin, † i Steglitz (n. Berlin) d. 10 Aug. G. var en utmärkt kontrapunktist och mästare i komponerande af a capellakörer. Han har komponerat en berömd 16-stämmig messa, motetter, hymner, oratoriet »Israel in der Wüste», sänger m. m.

Müller, Adolf, sen. kapellmästare och komponist, f. 1801 i Ungern, † den 29/7 i Wien. M. slog sig 1822 ned derstädes som sängare och blef 1828 kapellmästare vid Theater a. d. Wien. Till 1868 hade han komponerat ej mindre än 579 teatermusikstycken. Hans största verk är operetten »Der Vicomte von Leteriöres». Han har äfven utgifvit en stor sängskola på franska och tyska.

Riccus, August Ferdinand, tonsättare, musikkritiker, f. 26/2 1819 i Bernstadt nära Herrnhut, † 5/7 i Karlsbad. R. studerade först teologi i Leipzig, men gick sedan öfver till musiken, öfvertog 1849 ledningen af Euterpekonserterna derstädes och blef 1854 kapellmästare vid Stadtteatern. 1864 flyttade han till Hamburg som teaterkapellmästare och ledde der sedan som sänglärare och musikreferent (i Hamb. Nachrichten). Som komponist bekant för sin ouverture »Bruden från Messina», samt sänger och pianosaker.

Scaria Emil. En af nutidens förnämsta bassångare, f. 18/9 1840 i Graz, † 22 Juli i Blasewitz nära Dresden. Han var sedan 1872 engagerad vid hofoperan i Wien och särdeles berömd som Wagnersångare. Hans nervsystem hade, såsom förr är nämdt, svårt angripits genom ansträngande arbete vid scenen.

Ölander, Per August, kontrollör vid tullbevakningsinspektionen, violinist och tonsättare, f. 8/1 1824 i Linköping, † i Stockholm d. 3 Augusti. (Utförligare nekrolog i nästa nummer.)

Kongl. Konservatorium för Musik i Leipzig.

Onsdagen den 6 Oktober kl. 9 f. m. eger mottagningspröfningen rum.

Undervisningen sträcker sig öfver harmoni- och kompositionslära; pianoforte; orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldthorn, trumpet, basun, harpa, — i solo-, ensemble-, quartett-, orkester- och partiturspel, direktionsöfningar, solo- och körsång samt lärometod, i förbindelse med öfningar i offentliga föredrag; musikens historia och estetik; italienska språket och deklamation.

Honoraret för undervisningen utgör 300 mark om året, som i tre terminer, påsk, michaelsmessan och jul, i förskott betalas med 100 mark. Dessutom skall erläggas 9 mark inskrifningsafgift med 3 mark om året till institutets uppassare.

Utförliga prospekt utlemnas af direktionen kostnadsfritt; kunna äfven bekommas genom alla bok- och musikhandlare i in- och utlandet. Leipzig i Juli 1886.

Direktorium för Kongl. Musik-Konservatorium.

D:r OTTO GÜNTHER.

Svensk Musiktidning 1886

med porträtter (till dato) af kon. Oscar II, kapellm. C. Nordquist, Jos. Csapek, Fredrik Chopin, Vendela Andersson, J. P. Cronhamn, Frans Liszt; musik: Svensk Läkaremarsch (för manskvartett) af J. A. Huss, Sång vid aftäkn. af Cronhamns minnesvård (för blandad kör) af J. Dannström; musikbilaga:

Albumblad

5 melodiska tonstycken för piano af Adrian Dahl, hvilka vackra pianostycken endast erhållas genom helårsprenumeration å Sv. Musiktidning, som kostar 6 kronor pr år (20 nummer).

Prenumeration sker i Stockholm å tidningens expedition: Klara Vestra Kyrkogata 19, 2 tr. upp (mottagningstid: 9—10 f. m. 1—2 e. m.), hvarifrån den hemsändes, hos Al. d'Aubigné, Gust. Adolfs torg 8, hos hrr Musik- och Bokhandlare samt å de större tidningskontoren; för landsorten helst å posten eller i bokhandeln.

Annonspris: endast 10 öre petitraden; rabatt för i flere nummer stående annons.

Frans J. Huss.

Redaktör och utgifvare.

Pianolektioner

af bästa beskaffenhet meddelas till moderat pris af en erfaren lärare hos honom själf eller i elevens hem. Närmare underrättelse å Svensk Musiktidnings byrå, Klara Vestra Kyrkogata 19, 2 tr. upp (kl. 9—10 f. m. 1—2 e. m.)

Alex. d'Aubignés
Musik- &
Pappershandel
8 Gustaf Adolfs Torg 8
(f. d. Huss & Beers Musikhandel).

I Laur. Larssons Antiquariska Bokhandel
11 Klara Södra Kyrkogata 11
Grunddragen till

Musikens Historia

efter Brendels lärobok.

Nedsatt pris: 25 öre.

OBS! Hrr Bokhandlare

i landsorten anmodas med första sända redovisning och likvid (ej frimärken) för sistlidna år till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.

INNEHÅLL: Frans Liszt (med porträtt). — Hvad skola vi spela? — Om operamusikens fader. — Musikpressen. — Från Scenen och Konserteralen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.